

53 - 2018

art and philosophy

[sztuka i filozofia]

* Estetyka Kanta.
Interpretacje/konteksty/
rozwiązania

53 - 2018

sztuka i filozofia

■ Uniwersytet Warszawski Instytut Filozofii

■ Wydawnictwo Naukowe Semper®

■ **rada redakcyjna** _____

Arnold Berleant, Andrzej Bronk, Alicja Kuczyńska (przewodnicząca),
Jerrold Levinson, Iwona Lorenc, Andrzej Póltawski, Władysław Stróżewski,
Grzegorz Sztabiński, Irena Wojnar, Anna Zeidler-Janiszewska

■ **zespół redakcyjny** _____

Ewa D. Bogusz-Bołtuć, Magdalena Borowska, Kamilla Najdek,
Bogna J. Gladden-Obidzińska (sekretarz redakcji, sztuka.wfis@uw.edu.pl),
Piotr Schollenberger (redaktor naczelny), Małgorzata A. Szyszkowska,
Anna Wolińska (z-ca red. naczelnego)

■ **adres redakcji** _____

Instytut Filozofii UW, Zakład Estetyki
Krakowskie Przedmieście 3, 00-927 Warszawa
www.sztukaifilozofia.uw.edu.pl

■ **redakcja naukowa** _____

redaktorzy prowadzący numeru: Krzysztof Wawrzonkowski, Anna Wolińska

■ **opracowanie tekstów w języku angielskim** _____

Matthew E. Gladden

■ **projekt graficzny** _____

Jan Modzelewski

■ **wydawca** _____

Uniwersytet Warszawski, Instytut Filozofii,
Wydawnictwo Naukowe Semper®
ul. Mariensztat 8, 00-302 Warszawa
tel./fax 22 538-92-03
www.semper.pl, e-mail: redakcja@semper.pl

ISSN 1230 – 0330

Nakład 200 egz.

Spis treści

Krzysztof Wawrzonkowski: Wokół estetycznych Rozważań... Kanta: piękno	5
Iwona Lorenc: Wzniosłość, performatywność a powołanie człowieka w <i>Krytyce władzy sądenia</i> Immanuela Kanta	19
Mirosław Żelazny: Wielkość estetyczna w filozofii Kanta	29
Monika Michałowicz: <i>To, co dziś postrzegamy jako piękno, kiedyś jako prawda przyjdzie do nas. Schiller o pozorze estetycznym</i>	37
Magdalena Krasieńska: Antynomie Kantowskiej filozofii muzyki	47
Magdalena Borowska: O granicach refleksji Kanta nad architekturą i związkach jego analiz wyobraźni ze współczesnym badaniem nowoczesnej przestrzeni miejskiej	71
Magda Kaźmierczak: Artysta genialny w teoriach Immanuela Kanta i Konrada Fiedlera	83
Anna Wolińska: Kant i wstręt	93
Krzysztof Lipka: Jagna Dankowska (1945-2018)	102
Noty o Autorach	106
Informacje dla Autorów	108

Table of Contents

Krzysztof Wawrzonkowski: Around Kant's aesthetic <i>Observations</i>: the beauty	5
Iwona Lorenc: Sublimity, performativity, and the vocation of man in Immanuel Kant's <i>Critique of Judgment</i>	19
Mirosław Żelazny: Aesthetic Greatness in Kant's Philosophy	29
Monika Michałowicz: „What here as Beauty we're perceiving, will first as Truth before us come to stand". Schiller on Aesthetic Semblance	37
Magdalena Krasieńska: Antinomies of Kant's Philosophy of Music	47
Magdalena Borowska: On the boundaries of Kant's reflections on architecture and the connections of his analyses of imagination with contemporary research into modern urban space	71
Magda Kaźmierczak: The Ingenious Artist in the Theories of Immanuel Kant and Konrad Fiedler	83
Anna Wolińska: Kant and Disgust	93
Krzysztof Lipka: Jagna Dankowska (1945-2018)	102
Contributors	106
Notes for Contributors	108

Noty o Autorach

Magdalena Borowska – dr hab., pracuje w Instytucie Filozofii UW. Jest autorką dwóch książek i artykułów poświęconych problematyce estetycznej. Zajmuje się badaniem przestrzeni architektonicznej i miejskiej. Od kilku lat prowadzi seminaria poświęcone związkom filozofii i architektury, przemianom estetycznej wrażliwości oraz przestrzeni w sztuce. Adres e-mail: m.borowska04@gmail.com. ORCID: 0000-0002-0488-5585.

Magda Kaźmierczak – doktorantka w Zakładzie Estetyki Instytutu Filozofii UW, absolwentka Instytutu Filozofii UW, studiowała także na Wydziale Filozofii Uniwersytetu Complutense w Madrycie. W swojej pracy badawczej zajmuje się estetyką współczesną, teoriami sztuki i twórczości artystycznej (m.in. Paula Klee i Eduarda Chillidy). Aktualnie przygotowuje rozprawę doktorską poświęconą pojęciu niesubstancjalnej materialności sztuki w filozofii Jacquesa Derridy. Adres e-mail: magda.kazmierczak@student.uw.edu.pl. ORCID: 0000-0003-4154-5376.

Magdalena Krasieńska – magister filozofii, doktorantka w Zakładzie Estetyki Instytutu Filozofii UW. Publikuje w „Filo-Sofiji”, „Sztuce i Filozofii”, „The Polish Journal of Aesthetics” oraz w innych pracach zbiorowych. Adres e-mail: krasinska.mag@gmail.com. ORCID: 0000-0003-2347-3065.

Krzysztof Lipka – dr hab. filozofii, prof. emerytowany UMFC; muzykolog, historyk sztuki, pisarz, poeta; w latach 1975-2001 redaktor w Polskim Radiu (liczne nagrody, w tym „Złoty Mikrofon”, 1992); autor kilkunastu książek, w tym wiersze (*Usta i kamień*, 1992, *Elegie moszczenickie*, 2000, *Kasztanów Dwadzieścia*, 2003), opowiadania (*Wariacje z fletem*, 1989, *Technika własna*, 2007), powieści (*Pensjonat Barateria*, 1993, *Wszystko przez Schuberta*, 2001, *Nóż na gardle*, 2012), eseje (*Słyszalny krajobraz*, 2003, *Miasta i klucze*, 2005), baśń dla dzieci (*Laura na Zamku Godzin*, 2012) oraz ponad trzystu artykułów z zakresu kultury, sztuki, estetyki. Ostatnie cztery książki (Wydawnictwo UMFC) poświęcone filozofii sztuki, głównie muzyki (*Utopia rzeczywistości. Metafizyczne podłoże treści dzieła muzycznego*, 2009; *Pejzaż nadziei. Historyczny rozwój muzyki jako proces o charakterze teleologicznym*, 2010; *Entropia kultury. Sztuka w ponowoczesnej pułapce*, 2013; *Abstrakcja i przestrzeń. Szkic o ekspansji myśli i sztuki*, 2017). Zajmuje się estetyką filozoficzną, szczególnie ontologią dzieła muzycznego, sztuką abstrakcyjną i związkami sztuki z etyką.

Iwona Lorenc – pracuje w Instytucie Filozofii UW (gdzie pełni funkcję kierownika Zakładu Estetyki) oraz w Akademii Teatralnej im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie. Od 1989 redaktor, a następnie w latach: 2002-2007 redaktor naczelna półrocznika „Sztuka i Filozofia”; w latach 1998-2008 współkierowała Pracownią Badań nad Filozofią Francuską i Francuskojęzyczną w Instytucie Filozofii UW. Specjalizuje się w filozofii sztuki, szczególnie w zakresie filozofii fenomenologicznej, filozofii przedstawienia i estetycznej problematyce późnej nowoczesności. Autorka monografii i redakcji zbiorowych, m.in. *Logos i mit estetyczności* (1993); *Świadomość i obraz. Studia z filozofii przedstawienia* (2003); *Minima aesthetica. Szkice o estetyce późnej nowoczesności* (2010); *Fenomenologia francuska* (red.) (2006); *Wokół fenomenologii francuskiej* (red.) (2007); *Fenomen i przedstawienie. Francuska estetyka fenomenologiczna* (red.) (2011); *Estetyczne problemy późnej nowoczesności* (2014). ORCID: 0000-0003-3364-3953.

Monika Michałowicz – historyczka sztuki; stopień doktora uzyskała na podstawie dysertacji poświęconej Luigiemu Lanzemu. W latach 2011-2013 asystentka w Katedrze Teorii Sztuki i Historii Doktryn Artystycznych KUL; w latach 2014-2018 związana z Zakładem Zbiorów Ikonograficznych Biblioteki Narodowej. W centrum jej zainteresowań znajduje się grafika dawna oraz XVIII-wieczne piśmiennictwo o sztuce, przede wszystkim

w kontekście kształtowania się nowoczesnej historii sztuki i instytucji artystycznych. Adres e-mail: monika.michalowicz@gmail.com. ORCID: 0000-0003-3034-3648.

Krzysztof Wawrzonkowski – doktor habilitowany, adiunkt w Pracowni Filozofii Brytyjskiej Instytutu Filozofii UMK w Toruniu. Autor książek: *Smak, geniusz, sztuka. Filozofia piękna Alexandra Gerarda w świetle estetyki kantowskiej* (2009) i *Wyobraźnia i wzniosłość. Teoriopoznawcze podstawy wybranych brytyjskich koncepcji estetycznych XVIII wieku* (2010), a także przekładów z zakresu filozofii nowożytnej i współczesnej. Zainteresowania: brytyjska filozofia nowożytna (Hobbes, Hume) i osiemnastowieczna estetyka (Burke, Hume, Gerard, Kant); niedawno wraz z A. Grzebińskim opublikował przekład pracy G. Santayany *Poczucie piękna* (2014). Obecnie pracuje nad przekładem *The Elements of Law, Natural and Politics* Thomasa Hobbesa oraz traktatu estetycznego Alexandra Gerarda *An Essay on Taste*. Adres e-mail: kwawrzonkowski@umk.pl. ORCID: 0000-0003-2792-1312.

Anna Wolińska – dr hab., adiunkt w Zakładzie Estetyki Instytutu Filozofii UW. Zainteresowania badawcze: doświadczenie estetyczne, badania z zakresu nowych form wrażliwości, estetyka przyrody. Zastępca Redaktora Naczelnego czasopisma naukowego „Sztuka i Filozofia”. Publikuje w: „Estetyce i Krytyce”, „Przeglądzie Filozoficznym. Nowej serii”. Współautorka prac zbiorowych. Autorka książki *Zdziwienie/Oczekiwanie/Bezczynność. Estetyka wobec nadmiaru* (2014). Adres e-mail: wolinska0@op.pl. ORCID 0000-0002-5720-3824.

Mirosław Żelazny – profesor zwyczajny, kierownik Zakładu Estetyki Instytutu Filozofii UMK w Toruniu. Tłumacz i wydawca *Dzieł zebranych* Immanuela Kanta. Autor m.in. książek: *Hegłowska filozofia ducha* (Warszawa 2000), *Idea wolności w filozofii Kanta* (Toruń 2001), *Kant dla początkujących* (Toruń 2008), *Podpatrzeć niebo. Esej z filozofii idei* (Toruń 2008), *Estetyka filozoficzna* (Toruń 2009), *Filozofia i psychologia egzystencjalna* (Toruń 2011), *Estetyka dla kognitywistów. Wykłady autorskie* (Toruń 2017). Adres e-mail: zelazny@uni.torun.pl. ORCID: 0000-0002-7118-2548.

Informacje dla Autorów

P.T. Autorów *Sztuki i Filozofii* informujemy o zasadach, których będziemy przestrzegać w naszym piśmie:

1. Objętość przysyłanych artykułów nie powinna przekraczać 22 stron znormalizowanego maszynopisu, tj. 1800 znaków na stronie, recenzji zaś – 8 stron.
2. Przypisy powinny być umieszczone na dole strony i mieć formę przyjętą w ostatnich tomach pisma z pełnym tytułem, nazwiskiem tłumacza, redaktora tomu bądź pracy zbiorowej, nazwą wydawnictwa, datą i miejscem wydania (np. J. Derrida, *Głos i fenomen*, przeł. B. Banasiak, Wydawnictwo KR, Warszawa 1997, s. 133). Jeżeli w tekście pojawia się motto, to powinno być ono również opatrzone przypisem bibliograficznym.
3. Materiały powinny być przysyłane w 2 egzemplarzach wraz z dyskietką lub w formie elektronicznej (preferowane formaty: MS Word 6, Open Office) na adres: sztuka.wfis@uw.edu.pl.
4. Autorów prosimy o dołączenie krótkiej noty (zawierającej stopień lub tytuł naukowy oraz aktualne miejsce pracy) wraz z dokładnym adresem korespondencyjnym (również elektronicznym).
5. Prosimy także o dołączanie streszczenia w języku polskim i angielskim o objętości do pół strony (ok. 150-200 słów) oraz słów kluczowych.
6. Redakcja SzIF zastrzega sobie prawo do dokonywania skrótów i niewielkich zmian w tekście.
7. Materiałów niezamówionych Redakcja nie zwraca.

Notes for Contributors

We inform all prospective contributors to „Art and Philosophy” (*Sztuka i Filozofia*) about our preferences concerning texts submitted for publication:

1. Materials sent will not be returned. *Sztuka i Filozofia* reserves the rights to make additional changes in texts submitted when necessary.
2. Due to time consuming revision process authors whose texts are not selected for publication will not be contacted. Reviewer’s form can be downloaded from our website.
3. Authors are advised to submit papers using the form on the website, by email to sztuka.wfis@uw.edu.pl, or posting two printed copies together with an electronic version on a CD to *Sztuka i Filozofia*, Institute of Philosophy, Aesthetics Department, Krakowskie Przedmieście 3, p. 107, 00-927 Warsaw, Poland.
4. The Editorial Team of “Art and Philosophy” actively opposes plagiarism, ghostwriting, and guest authorship. a submitted article will be considered for review and publication only upon its Author’s declaration of the authenticity and originality of the article. The declaration form can be downloaded from our website and should be signed and returned to the address of the Editorial Office.
5. All translations must be accompanied by detailed bibliography of the original version, including the place and time of publication and source, where applicable. The author will be held responsible for providing such information.
6. Articles submitted should not exceed 22 pages of normal typescript, e.g. 1800 characters per page. Reviews should be no more than 8 pages long.
7. All notes and references in the article should be provided in accordance with either The Chicago Manual of Style or MHRA, latest editions, used consistently

throughout the article. Additional texts such as epigraphs should also be accompanied by a footnote with all bibliographical data.

8. The typescript should be typeset using Times Roman 12 pt font with 1,5 line spacing. Preferred file formats are MS Word or Open Office compatible.
9. In order to facilitate the blind reviewing process, authors are asked not to disclose their identity anywhere within the text's pages. The text should start with the full title of the article on top of the first page. Additionally, the article should be preceded by a cover page containing: full title of the article, abstract (150-200 words) and key words, name and surname of the author, a short note on the author i.e. title, academic affiliation or present work affiliation, and an email address that can be disclosed to the journal readers.

Sprzedaż (od numeru 37) prowadzi:

Wydawnictwo Naukowe Semper
ul. Mariensztat 8
00-302 Warszawa
tel. 22 538 92 03
redakcja@semper.pl
www.sempers.pl

Zapraszamy do sklepu internetowego:

<http://semper.pl/sklep>

oraz do księgarni firmowej:

ul. Bednarska 20a
00-321 Warszawa
tel. 22 828 49 73
handlowy@semper.pl

